

Iváné Bodó Vera

Gondolatok egy Krúdy-mese kapcsán az olvasás megszerettetéséről

„Én mindig először megszagolom a könyvet, beszívom a képeket és a betűket. aztán úgy érzem: én vagyok a mese és a könyv az olvasó.

(Ágai Ágnes)

1. 2001-ben kezdődött az olvasás éve. Milyen érdekes, hogy éppen egybeesett a Harry Potter-őrülettel, mintha a kis varázstanonc fiú cselekedte volna: a könyv központba került, varázsfények világítottak rá, tömegével adták ki az újabb köteteket, mindenki könyvesboltba rohant, OLVASNI akarta.

Ez jó volt, nagyon jó. Aztán jött a filmváltozat, tolongtunk a mozik pénztáránál. Ez is jó volt. Aztán elmúlt az újdonság ereje, elmúlt 2001, az olvasás évének kezdete, és mi csodálkozva kérdezzük: megismételhetjük-e ezt a varázslatot nap mint nap otthon és az iskolában? Felvehetjük-e a versenyt a technika adta lehetőségekkel, az internettel, a tévével, a számítógéppel, a gazdag képi világú médiával? Kiválthatjuk-e újból, megint a gyerekek KÍVÁNCISISÁGÁT?

Felkelhetjük-e az olvasás iránti SZERETETET 2002-ben is? Tudnak-e ismét ROKONSZENVVEL fordulni a nyomtatott szóhoz?

Azt gondolom, hogy ezekre a kérdésekre nehéz optimista kicsengésű választ adni, mert a konkurencia nagy. A mai gyerekek lehetőségei a kikapcsolódásra szinte korlátlanok, az OLVASÁS pedig nehéz szórakozás. Talán a személyes példamutatásban, a családi mintákban és a tanári módszerekben is rejlik a titok nyitja. Ha az egész család olvas, előbb-utóbb a gyerek is természetes lesz, hogy inkább kerül kezébe a könyv, mint a tévé távkapcsolója. Ha a tanár óráján személyes simpatijával és újszerű eljárásaival eléri, hogy az adott olvasmány „ne teher legyen, hanem szárny, amely magasba emeli olvasóját” (dr. Nagy Attila, HUNRA-alelnök), akkor talán optimistán nézhetünk a jövő elébe.

Ezekkel a „szárnyakkal” aztán fejlődhet fantáziaviláguk, olvasáskészségük!

Peter Brook valahol azt nyilatkozta, hogy a játékhoz sok munka kell. De amikor ez a munka a játék élményét adja, nem érezzük többé munkának. Így van ez az olvasással is! Kemény, munkaértékű szórakozás az. A tanárnak, a diáknak is sok MUNKA kell a jó olvasáshoz. De amikor ez a munka a JÁTÉK élvezetét, örömet adja, nem érezzük többé munkának.

Mit tehet a felső tagozatos tanár az adott irodalomkönyvek adott szemelvényrészleteivel a fent említett öröm-sikerélmény érdekében?

Teheti, hogy kritizálja az általa választott tankönyvet, és máásra cseréli. Teheti, hogy a tankönyv fejezetét kiegészíti számára kedves alkotó művével, így színesíti a témakört tartalmában, érzelmeiben. Teheti még, hogy a magas szintűnek vélt önálló tanári előadás, magyarázat helyett a tanítványait bevonva, újszerű technikákkal felkelti az érdeklődést, a KÍVÁNCISISÁGOT diákjaiban. S a tanítás-tanulás motorjaként szolgál SZERETETTEL és ROKONSZENVVEL fordul feléjük, a tanítandó olvasmányhoz, s így „aktív tanulás” során juttat olvasói élményhez, élvezethez, gyönyörűséghez. Ekkor érez-

hetjük majd, hogy „én vagyok a MESE, és a KÖNYV az OLVASÓ”.

2. A művészi élmények mélyítésére, átélésére remek lehetőséget biztosított számomra 5. osztályban a népmesék világát bemutató témakör, a „MESÉLŐ-REGÉLŐ” után a Krúdy Gyula szecessziós meséit tárgyaló három rendhagyó irodalomórám. Tudatos tervezéssel a könyvtári ismeretek elméleti-gyakorlati titkaiba való bevezetésként „igazi” könyvtárba, „igazi” könyvtárhoz mentünk elsőként. A katalóguscédulák, a kölcsönzés mikéjén, a könyvtár rendje felkeltette csoportom érdeklődését. Nem is sejtették, hogy irodalmi kirándulásunk a könyvespolcok között más szépséget is rejtett: egyúttal megismerkedtünk ezen alkalommal Krúdy Gyula életével. Hozzá kapcsolhatóan játékos feladatok, életrajzi érdekességek, bönghészés, versengés, irodalmi adatok gyűjtése várt ránk az iskolai könyvtáros őrít irányításával. (Pl.: Keressük ki életének főbb adatait lexikonokból! Mi jellemző munkásságára? Milyen események játszottak fontos szerepet életében?)

Szakirodalom az órai kutatáshoz: A cirkuszkirály, Krúdy-olvasókönyv, Magyarország aranykertje, Szindbád ifjúsága, Szindbád utazásai, A Tisza fia, A törpe trombitás, Irodalmi kirándulások stb.

Sikerült megalapozni a következő órát, ahol már a gazdag életműből kaphattak ízelítőt tőlem. Négy, gyermekeknek íródott könyvből — Gyémánt mesék, A zöld kaftán, Olvasókönyv, A törpe trombitás — választott meséket ízelgettünk. Legfőképpen a történelmi témájú történetek vonzották a figyelmet: „A fehérhajú fiú” és „A máriási erdő”, melyekben a ’48-as események eleveledtek meg, még illusztrációra is inspirálták a gyerekeket. Közben ügyeltem arra, hogy előző témakörünkkel — népmesék — összefüggésben álljanak az aktuális feladatok. Milyen mesei jegyek, sajátosságok jellemzik a megismert Krúdy-frásokat? Mesék ezek egyáltalán? stb.: 770 tölgyfa, Fák hőstette, Beszélő fák, 100 év. S már utaljanak a következő órára, készítsék elő tartalmilag, érzelmileg. Így érkezünk el az adott anyaghoz, Krúdy Gyula: A másvilágon c. művének elemzéséig.

Céloom az volt, hogy változatos munkaformákkal, újszerű, interaktív technikák, eljárások alkalmazásával közelítsük meg a szöveget. Ehhez az RWCT (a kritikai gondolkodás fejlesztése olvasással és írással) program interaktív stratégiáit hívtuk segítségül. Nem ismeretlenek ezek az ábrák, úgynevezett grafikai szervezők tanulói előtt, hisz gyakorta alkalmazzuk őket a lényeges gondolatok kiemelésére, rögzítésére.

A szöveg üzenetét, jelentését a tanulók aktív közreműködésével, élményközpontú megközelítéssel tártuk fel. Önálló vélemények, bátor gondolatok, felfedezések születtek az ún. RJR (előtte-alatta-utána) órakeretben.